

PRIA teatab: otsetoetuste maksmisel tuleb olulisi muudatusi

Eestis on ligi 16 000 põllumajanduslike pindalatoetuste saajat ning umbes ligi 5100 toetusi saavat loomapidajat. Tänavu PRIAst toetusi oodates ja oma majandustegevust kavandades tuleks aegsasti arvestada mitme muudatusega.

Taotlejad, kelle otsetoetuste summa kokku ületab tänavu 5000 euro piiri, neil vähendatakse üle selle olevat summat 10% võrra. Otsetoetusi ei saa PRIA sellega seoses maksta enne kui detsembris.

Miks toetust vähendatakse?

Euroopa Liidu uutel liikmesriikidel on võimalus maksta lisaks ELi rahastatavale ühtsele pindalatoetusele (ÜPT) ja piimasektori eritoetusele (ERI) oma riigieelarvest täiendavaid otsetoetusi. Need aitavad pisut vähendada uute ja vanade liikmesriikide toetustasemeid.

Seda reguleerib Euroopa Nõukogu määrus 73/2009 art 132 ja sätestab ühtlasi, et uutes liikmesriikides ei tohi põllumajandustootjale makstavate otsetoetuste kogusumma ületada alates 2012. aastast seda otsetoetuste määra, mida võivad saada põllumajandustootjad nn vanades liikmesriikides.

Kui uues liikmesriigis jõuab otsetoetuste kogusumma tasemeni 90% vanade liikmesriikide otsetoetuste keskmisest tasemest, siis algabki vähendamine. Eestis jõuab 90% tase kätte tänavu.

Eestis on rakendatud järgmised otsetoetused, mis otsetoetuste summa arvutamisel arvesse lähevad: ühtne pindalatoetus (ÜPT) ja piimasektori eritoetus (ERI); riigi täiendavad otsetoetused on ammulehema kasvatamise toetus, ute kasvatamise toetus, veise täiendav otsetoetus, ute täiendav otsetoetus, piima täiendav otsetoetus, põllumajanduskultuuri täiendav otsetoetus ja heinaseemne täiendav otsetoetus. Kõigil, kelle otsetoetuste summa kokku on üle 5000 euro aastas, vähendatakse üle 5000 euro jäävat summat 10% võrra ning vähendamine tuleb teha täiendavate otsetoetuste summast. ÜPT ja ERI summa läheb taotlejal vähendamisele siis, kui nende summa on üle 300 000 euro. Siis vähendatakse üle 300 000 euro minevat summat 4% võrra.

Summad selguvad hilissügiseks

Seni on PRIA võtnud loomatoetuste taotlusi vastu märtsis ja püüdnud toetused välja maksta jaanipäevaks, ERI sama aasta detsembris (tegelik tähtaeg on olnud 30. september, ERI-I järgmise aasta 30.juuni);

Pindalatoetuste taotlemise aeg on olnud 2.-21. mai, hilinenud taotlustel 15.juuni, toetuste väljamaksmise tähtaeg järgmise aasta 30.juuni. Pindala-otsetoetusi oleme maksnud valdavalt taotlemise aasta detsembris.

Tänavu tekib uudne olukord, kus PRIA peab iga taotleja üle 5000 euro ulatuvalt otsetoetuste summalt võimalike vähendamiste arvestamiseks kõigepealt teadma igapäevaste toetuste kogusummat (loomatoetuste ja pindalatoetuste summat kokku). See selgub aga pärast kõigi toetuste taotluste kontrolli. Pindalakontrollid lõpevad hilissügisel, selle tulemusi arvestades selgub alles abikõlblik pind, pindalatoetuste ühikumäärad ning seejärel iga tootja saadaolevad summad.

Kui PRIA üritaks toetusi maksta senise ajakava eeskujul, tekiks mitu tõsist probleemi.

Juunis loomatoetused kätte saanud tootja ei teaks, kas ja millise summa võrra võidakse tal detsembris ülejäänud otsetoetusi tasaarveldada või tuleb loomatoetusi osaliselt tagasi maksta.

Loomapidajad, kes said juunis küll loomatoetusteks alla 5000 euro, aga neil on aasta lõpus saada suurem summa pindalatoetusi, võivad sattuda olukorda, kus juunis saadud loomatoetused tuleb terves ulatuses tagasi maksta.

Näide:

Ettevõtjal on saada 140 000 eurot ÜPTd ja 4000 eurot täiendavaid otsetoetuis loomadega seoses, kokku 144 000 eurot.

$144\ 000 - 5000 = 139\ 000$ on see summa, millest leitakse 10%-le vastav väärtus: see on 13 900 eurot. Et vähendus tuleb teha täiendavate otsetoetuste summalt, siis taotlejal neid toetusi õigus saada ei ole, kuna $13\ 900 > 4\ 000$. Seetõttu tuleb tal kogu loomatoetuste summa tagasi maksta.

Juunis loomatoetuste maksmise korral tekiks olukord, kus detsembris tuleb PRIA-l enne ülejäänud otsetoetuste väljamakseid iga suvel loomatoetusi saanu osas uued arvutused teha. Ajakulu oleks selline, et väga paljudel lükkuks ÜPT ja ERI toetuste kättesaamine 2013. aasta jaanuari-veebruari. See võib tootjatele veel suuremat kahju tuua, sest paljud arvestavad detsembris oodatavate toetustega oma majandusnäitajate planeerimisel, mis on vajalik näiteks lähiajal investeringute tegemiseks.

PRIA mõistab, et tekkinud olukord seab raskesse olukorda paljud, kes on arvestanud loomatoetuste laekumisega suvel. Kõiki tagajärgi kaaludes otsustas PRIA koostöös põllumajandusministeeriumiga maksta kõik 2012 otsetoetused – nii pindala- kui loomapõhised – välja detsembris lõplike ja korrektsetena.

Ka Euroopa Komisjoni 20.10.2011 töödokument seab põhimõtte, et täiendavate otsetoetuste väljamakseid ei tohiks teha enne, kui on välja selgitatud kõigi 2012.a taotletud otsetoetuste abikõlblikud summad, mis on aluseks ettenähtud vähendamise õige suuruse kindlaksmääramisel ja vajadusel täiendavate otsetoetuste osas makse vähendamisel.

Infot otsetoetuste vähendamise ja väljamaksmise kohta saab PRIAst infotelefonil 7377679 või e-kirjaga aadressil info@pria.ee

TANEL TRELL, PRIA otsetoetuste osakonna menetlusbüroo juhataja